

Fredagen den 24 oktober

Kl. 15.00

Förhandlingarna leddes av fru tredje vice talmannen.

§ 1 Justerades protokollet för den 16 innevarande månad.

§ 2 Anmälades och bordlades

Propositioner

1975/76:26 om teckning av ytterligare aktier i Post- och Kreditbanken,
PK-banken

1975/76:44 med förslag till vissa bestämmelser om den allmänna tand-
vårdsförsäkringen

§ 3 Anmälades och bordlades

Konstitutionsutskottets betänkanden

1975/76:16 med anledning av motion om utskottssammanträde under
kammarplenum

1975/76:17 med anledning av motion om dagstidningarnas möjligheter
att via telefon följa riksdagsdebatterna

1975/76:18 med anledning av motioner om riksdagsledamöternas pen-
sioner m. m.

1975/76:19 med anledning av motion om förbud för politiskt parti att
innehå ägarintressen i direktreklamföretag

Justitieutskottets betänkanden

1975/76:1 med anledning av motion om försöksverksamhet med ord-
ningshållning i nöjesarrangörs egen regi

1975/76:3 med anledning av motioner om militärs medverkan vid stil-
lande av upplopp i samband med arbetskonflikt m. m.

1975/76:5 med anledning av motioner om ansvar för ekonomiskt förtal

Socialutskottets betänkanden

1975/76:1 med anledning av motioner om ett hälsocentrum i Vindeln

1975/76:2 med anledning av motion om ordningen för tillsättning av
tjänster hos bl. a. social centralnämnd

1975/76:3 med anledning av motion om riskerna med röntgenunder-
sökning

1975/76:4 med anledning av motion om förbud mot epoximaterial

1975/76:5 med anledning av motioner om vissa frågor rörande psykiskt
utvecklingsstörda

1975/76:6 med anledning av motion om överförande av apoteksverk-
samhet på landstingen

Nr 9

Fredagen den
24 oktober 1975

*Anmälan av
interpellation*

1975/76:7 med anledning av motioner om vissa läkemedelsfrågor
1975/76:8 med anledning av motion om ålderdomshemmens läkemedelsinköp
1975/76:9 med anledning av motion om inrättande av en medicinsk nomenklaturcentral
1975/76:10 med anledning av motioner om vissa handikappfrågor
1975/76:11 med anledning av motion om pensionärernas livssituation

Trafikskottets betänkanden

1975/76:1 med anledning av motion om anslutningen av televerkets planerade datanät till utländska datanät
1975/76:2 med anledning av motioner angående transport av farligt gods.
m. m.

Inrikesutskottets betänkanden

1975/76:4 med anledning av motion om fullständigt föreningsrättsskydd för arbetstagare
1975/76:5 med anledning av motioner om minoritetsorganisationers ställning enligt vissa arbetsrättsliga lagar m. m.
1975/76:6 med anledning av motioner om kontant stöd vid arbetslöshet
1975/76:7 med anledning av motion om utbytestjänster för statliga tjänstemän
1975/76:8 med anledning av motion om ersättning till styrelsesuppleanter i statliga organ

§ 4 Anmälan av interpellation

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

den 23 oktober

1975/76:37 av herr *Svensson* i Kungälv (s) till herr statsministern om en ny ekonomisk världsordning:

Bakgrund

Förhandlingarna inom Förenta nationerna har under de senaste två åren kommit att tillmätas en större politisk tyngd än kanske någon gång sedan organisationen grundades. Genom befolkningskonferensen, livsmedelskonferensen och de sjätte och sjunde extra generalförsamlingarna har de fattiga ländernas allvarliga situation blivit en central fråga för FN. Vad som enligt min mening är viktigast är att u-ländernas intressen, bl. a. vid de alliansfria staternas möte i Alger 1974, har formulerats som relativt konkreta krav. Dessa har sedan, sammanfattade i begreppet en

ny ekonomisk världsordning, kunnat bilda grundval för diskussioner i FN.

Mot bakgrund av dessa förhandlingars utomordentligt stora politiska betydelse vore det av värde om statsministern inför riksdagen ville lämna en redogörelse för förhandlingarnas förlopp och Sveriges ställningstaganden samt göra en politisk bedömning av situationen, särskilt mot bakgrund av den sjunde extra generalförsamlingen.

Nr 9

Fredagen den
24 oktober 1975

*Anmälan av
interpellation*

Fortsatt behandling i internationella fora

Det är också klart att en allmän anslutning till kraven på en ny ekonomisk världsordning måste följas upp genom konkreta förhandlingar på det internationella planet, gällande handelspolitiska, finanspolitiska, biståndspolitiska m. fl. områden. Jag vill därför be statsministern att lämna en orientering om huvudlinjerna i dessa kommande förhandlingar och om vilka frågor som enligt regeringens mening bör tillmätas den största vikten.

Konsekvenser inom svensk politik

För svenska folket har politiska åtgärder med syfte att förbättra u-ländernas situation sedan ungefär tio år varit i stort sett liktydigt med utbyggnaden av det offentliga biståndet. Uppnåendet av enprocentsmålet har varit en viktig och positiv process. På senare år har också uppmärksamats våra politiska ställningstaganden bl. a. i FN. Samtidigt har insikterna vuxit om hur de orättfärdiga förhållandena i världen förstärks och fördjupas av världshandeln med råvaror och industrivaror och av att den ekonomiska makten koncentrerats till ett fåtal rika länder och multinationella företag. Allt fler människor inser att internationell rättvisa på det ekonomiska och politiska området griper in i flera sektorer av samhällslivet.

Utrikesministern konstaterade nyligen i FN: "Vi i den industrialiserade delen av världen måste nu gå längre i tillmötesgåendet av de fattiga ländernas berättigade krav. Därvid får vi inte blunda för det faktum att en ändrad ekonomisk världsordning kommer att få praktiska konsekvenser för oss själva, i vår egen vardagstillvaro. Sådana konsekvenser måste vi lära oss att acceptera." Jag är övertygad om att en sådan omställning måste innebära politiska beslut och åtgärder. En anpassning till ändrade villkor internationellt får inte ske på de sämst ställdas bekostnad eller undantränga strävan efter jämlikhet här hemma. Därför krävs politisk planering. Uppenbart är att många åtgärder kan få effekt endast gradvis och på lång sikt, medan andra kan genomföras mera omedelbart. Man har i debatten krävt en "samlad svensk u-landspolitik" och "ett helhetsgrepp på utvecklingsproblemen".

Fredagen den
24 oktober 1975

*Anmälan av
interpellation*

I vårt demokratiska samhälle blir en avgörande fråga om människorna är beredda att stödja beslut som syftar till vidgad internationell solidaritet. Statsrådet Lidbom yttrade i sitt huvudanförande inför FN:s sjunde specialsession: "Den retoriska frågan om de rika ländernas egoism kan emellertid också ses som en utmaning till ansvariga politiker att i den allmänna opinionen söka vinna det stöd som är nödvändigt för att en ny världsordning skall kunna etableras. Vi bör acceptera den utmaningen."

Man bör inte underskatta den opinion som redan i dag finns för en solidarisk omställning av Sverige. Inom partier, folkrörelser och studieförbund har genom tålmodigt arbete betydande kunnighet och engagemang byggts upp. Inom kyrkorna finns sedan länge en internationell medvetenhet, tidigt väckt genom den yttre missionen. I de sedan några år återkommande ekumeniska u-veckorna får de internationella frågorna en särskilt intensiv belysning. I årets u-vecka, som har temat Hopp om en ny värld, kommer just frågorna om svensk politik och svenska livsstilar i förhållande till den ekonomiska världsordningen att stå i centrum.

Man erfar allt oftare hur det rimliga i vår nuvarande materiella utveckling ifrågasätts. Några kräver att tillväxten skall stoppas. Men det måste snarare bli fråga om att ändra dess riktning, innehåll och struktur, att lägga om utvecklingens kurs. Den måste präglas av en rättvis fördelning av världens resurser, men också av ett produktionssätt som befrämjar miljö, hälsa och mänsklig kvalitet snarare än konkurrens om materiella ting.

Ekonomisk och social analys

Men säkerligen är kunskaperna och engagemanget hos de stora medborgargrupperna ännu inte tillräckliga för långtgående förändringar. Det krävs därför upplysning, opinionsbildning och politiskt ansvarstagande. Det vore värdefullt om vi redan nu koncentrerade oss på vilka åtgärder som kan vara motiverade för att skapa de kunskaper och det engagemang som utgör en förutsättning för att den nya ekonomiska världsordningen skall bli en politisk realitet. Det är ett känt faktum att endast en analys av den ekonomiska och sociala situationen kan ge oss de kunskaper som behövs för att förändra attityder.

Mot bakgrund av det anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till herr statsministern få rikta följande frågor:

Är statsministern villig

att lämna en redogörelse för och göra en bedömning av FN-arbetet kring en ny ekonomisk världsordning,

att redogöra för de internationella förhandlingar som skall utgöra uppföljningen av det aktuella FN-arbetet,

att meddela regeringens syn på de förändringar på kort resp. längre sikt som bör aktualiseras i svensk politik och

att utveckla synpunkter på vilket sätt kraven på politiskt ansvarstagande och aktiv opinionsbildning bör mötas?

Nr 9

Fredagen den
24 oktober 1975

§ 5 Kammaren åtskildes kl. 15.01.

In fidein

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert